

Sygn. akt III KK 502/17

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 21 listopada 2017 r.,
sprawy J.S.,
skazanej za czyn z art. 177 § 2 k.k.
z powodu kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanej,
od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 25 maja 2017 r.,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 9 lutego 2017r.,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. obciążyć skazaną kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

J. S. została oskarżona o to, że: „w dniu 13 czerwca 2016 roku około godz. 20.20 na drodze nr 679 relacji R. – Ł., nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki Opel Astra, jadąc od strony miejscowości R. w kierunku miejscowości Ł., nie dostosowała prędkości do zakresu widoczności oraz nie zachowała należytej ostrożności, w wyniku czego uderzyła w prawidłowo jadący przed nią w tym samym kierunku rower kierowany przez W. B., który w wyniku uderzenia doznał obrażeń ciała w postaci: masywnego urazu czaszkowo - mózgowego o lokalizacji potylicznej prawej z okrężnym rozłamaniem pokrywy i podstawy czaszki, ostrym krwotokiem nad i podtwardówkowym oraz

podpajęczynówkowym, rozerwaniem tętnicy podstawnej mózgu i tkanki nerwowej na styku mostu i rdzenia przedłużonego: krwotoku . zewnętrznego i zachłyśnięcia krwi do dróg oddechowych: złamania nielicznych prawych żeber oraz podbiegnięć krwawych i płaszczyzny otarć powłok prawej strony ciała - barku, pleców, okolicy lędźwiowej i pośladka, kończyn prawych, w wyniku czego poniósł śmierć na miejscu - tj. o czyn z art. 177 § 2 k.k.”.

Sąd Rejonowy w Ł. wyrokiem z dnia 9 lutego 2017r., uznał J. S. za winną popełnienia czynu zarzucanego jej aktem oskarżenia i za to na podstawie art. 177 § 2 k.k. skazał ją na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności; na podstawie art.69 § 1 i 2 k.k., art.70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary w stosunku do oskarżonej warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat od uprawomocnienia się orzeczenia. Na podstawie art.42 § 1 k.k. w zw. z art.43 § 1 k.k. orzekł w stosunku do oskarżonej J.S. środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 4 (czterech) lat, zaliczając na poczet orzeczonego środka okres rzeczywistego zatrzymania prawa jazdy od dnia 13 czerwca 2016 r. Na podstawie art.46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonej J.S. na rzecz A. B. kwotę 5000 (pięć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia; natomiast na rzecz I. Z. kwotę 5000 (pięć tysięcy) złotych tytułem nawiązki (art.46 § 2 k.k.). Sąd orzekł także o wydatkach i kosztach sądowych.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacjami obrońcy skazanej i pełnomocników oskarżycieli posiłkowych A. B. oraz I. Z.

Obrońca skazanej zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając:

„I. obrazę przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy ustalony w sprawie stan faktyczny wymagał analizy zaistniałej sytuacji pod kątem zasady ograniczonego zaufania obowiązującej wszystkich uczestników ruchu drogowego, która stanowi normatywną podstawę do działania kierowcy w zaufaniu do innych uczestników ruchu drogowego (postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 6 lutego 2013 r), Sąd pierwszej instancji ograniczył się w tym zakresie jedynie do niczym nieuzasadnionego stwierdzenia, iż „oskarżona z całą pewnością w trakcie jazdy nie myślała o przepisach ruchu drogowego” (str. 4 uzasadnienia wyroku), a ustalony w

sprawie stan faktyczny, w szczególności fakt, iż pokrzywdzony poruszał się po drodze wbrew zasadom ruchu drogowego, z naruszeniem art. 16 ust 5 oraz art 33 ust 3 pkt. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym, jadąc po jezdni przeznaczonej dla ruchu samochodowego pomimo, iż pobocze nadawało się do jazdy rowerem, obok innego uczestnika ruchu (zeznania świadka P. D. k. 385 v. — 386 v. opinia biegłych k. 131 - 143), wskazują na usprawiedliwione zaufaniem do innych uczestników ruchu drogowego postępowanie oskarżonej, które nie może skutkować uznaniem ją winną czynu zarzucanego w akcie oskarżenia,

II. obrazę przepisów prawa materialnego w szczególności art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 3 ust 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym poprzez jego niewłaściwą interpretację i wskazanie, że oskarżona naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym nie zachowując należytej ostrożności, podczas gdy jak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego podróżowała ona z prędkością (71 km/h) wyraźnie niższą od tej dozwolonej administracyjnie, a ograniczenie widzialności w chwili wypadku wynikało ze zmiennych warunków terenowo — pogodowych, w szczególności z faktu, iż wypadek nastąpił za wzniesieniem, chwilę po wyjeździe z lasu, kąt padania promieni słonecznych w chwili wypadku, mając na uwadze ukształtowanie terenu spowodował zjawisko olśniewania i jej całkowite oślepienie, a z uzasadnienia Sądu pierwszej instancji nie wynika jakie działania winna podjąć oskarżona aby uczynić zadość zasadzie zachowania szczególnej ostrożności,

III. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i uznanie, iż rowerzyści poruszali się prawidłowo po drodze, podczas gdy z opinii biegłych oraz zeznań świadka P. D. wynika, że jechali oni obok siebie, a pokrzywdzony W. B. poruszał się po pasie drogi pomimo, iż pobocze nadawało się do jazdy rowerem co stanowi naruszenie norm przepisów art. 16 ust. 5 oraz art. 33 ust. 3 pkt 1 ustawy prawo o ruchu drogowym, a wnioski opinii biegłych odnośnie prawidłowego „poruszania się rowerzystów” nie zostały w żaden sposób uzasadnione, wykraczają poza zakreśloną biegłym tezę dowodową i w ocenie obrony stanowią jedynie bezrefleksyjne wtrącenie, które wobec oczywistej sprzeczności ze stanem faktycznym sprawy nie może stać się podstawą do czynienia ustaleń faktycznych w sprawie,

IV. obrazę przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia, w szczególności art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez przeprowadzenie przez Sąd pierwszej instancji wybiórczej i dowolnej oceny materiału dowodowego, w szczególności pominięcie wyjaśnień oskarżonej złożonych na piśmie, które pozostawały spójne, logiczne, korespondowały z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym i winny stanowić podstawę ustaleń faktycznych dokonanych w sprawie,

V. błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę orzeczenia i przyjęcie, iż oskarżona nie podjęła żadnych manewrów obronnych w postaci hamowania lub zmiany kierunku jazdy, podczas, gdy jak wynika z niezakwestionowanych w toku procesu wyjaśnień oskarżonej jeszcze przed zderzeniem z pokrzywdzonym rozpoczęła manewr hamowania,

VI. obrazę przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 46 § 2 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i orzeczenie nawiązki na rzecz I. Z. podczas gdy w toku procesu nie zostało dowiedzione aby jej sytuacja życiowa uległa znacznemu pogorszeniu w wyniku śmierci pokrzywdzonego, a jak wynika z brzmienia przepisu art. 46 § 2 k.k. „sąd może orzec nawiązkę na rzecz osoby najbliższej, której sytuacja życiowa na skutek śmierci pokrzywdzonego uległa znacznemu pogorszeniu”,

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonej J. S. od zarzucanego jej czynu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sadowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku w pkt VI i odstąpienie od orzekania nawiązki na rzecz I. Z.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego A. B. zaskarżył powyższy wyrok na niekorzyść oskarżonej w części dotyczącej kary zarzucając rażąco niewspółmierność kary wyrażającą się w orzeczeniu kary 1 roku z warunkowym zawieszeniem jej wykonania w sytuacji gdy skutkiem zachowania oskarżonej była śmierć człowieka.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez orzeczenie kary 2 lat pozbawienia wolności lub też kary bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej I. Z. zaskarżył powyższy wyrok na niekorzyść oskarżonej w części dotyczącej orzeczenia o karze zarzucając: „rażącą niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonej w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz stopnia zawinienia oskarżonej wynikającą z orzeczenia wobec oskarżonej kary 1 (jednego) roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat, co powoduje, że orzeczona kara nie spełnia swej funkcji w zakresie prewencji ogólnej i indywidualnej oraz nie zaspokaja społecznego poczucia sprawiedliwości”.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez wymierzenie oskarżonej kary bezwzględnej pozbawienia wolności w wymiarze 1 (jednego) roku, w pozostałym zakresie wniósł o utrzymanie wyroku.

Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z dnia 25 maja 2017 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił punkt II, tj. dotyczący warunkowego zawieszenia orzeczonej kary. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy. Ponadto zasądził koszty związane z ustanowieniem pełnomocników w postępowaniu odwoławczym oraz koszty procesu.

Od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego kasację wniósł obrońca, zarzucając rażące naruszenie prawa materialnego mające wpływ na treść wyroku, to jest: „naruszenie art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 3 ust. 1 i art. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym poprzez ich niewłaściwe zastosowanie do oceny zachowania skazanej J.S., oraz naruszenie art. 3 ust.1, art. 4, art. 16 ust. 5 i art. 33 ust. 3 pkt 1 i art. 33 ust. 3a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie do oceny zachowania pozostałych uczestników ruchu drogowego, czyli rowerzystów, które to naruszenia przejawiały się w zastosowaniu hipotezy normy art. 177 § 2 k.k. do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego polegające na wyrażeniu błędnego poglądu, iż będące przedmiotem niniejszego procesu zachowanie skazanej J.S., polegające na tym, że: skazana J. S. w dniu 13 czerwca 2016 r. około godziny 20.20 na drodze nr 679 relacji R. – Ł. kierując samochodem marki Opel Astra jadąc od strony miejscowości R. w kierunku miejscowości Ł. uderzyła w jadących w tym samym kierunku rowerzystów tj. jadącego po jezdni W. B. oraz jadącego obok niego P. D., w wyniku czego W. B. doznał obrażeń skutkujących jego śmiercią, a P. D. nie

odniósł większych obrażeń - wypełnia znamiona czynu z art. 177 § 2 k.k. - podczas gdy w rzeczywistości skazana J. S. nie naruszyła żadnych zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, albowiem poruszała się z prędkością znacząco niższą (71 km/h) niż dozwolona administracyjnie na tym terenie (90 km/h), zachowała przewidzianą przepisami ustawy prawo o ruchu drogowym ostrożność, w pełni dostosowała swoje postępowanie do zasady ograniczonego zaufania, a ograniczenie widoczności na terenie na którym doszło do zdarzenia wyniknęło z powodu zmiennych warunków terenowo - pogodowych (zjawisko olśnienia po wyjechaniu z cienia drzew) i nie było bezpośrednią przyczyną wypadku, a bezpośrednią i jedyną przyczyną wypadku było zachowanie się na jezdni rowerzystów, a w szczególności naruszenie przez pokrzywdzonego W.B. zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, to jest naruszenie przez pokrzywdzonego W.B. art. 3 ust.1, art 4, art. 16 ust.5 oraz art. 33 ust.3 pkt.1 ustawy prawo o ruchu drogowym albowiem pokrzywdzony W.B. poruszał się pasem jezdni przeznaczonym do ruchu pojazdów samochodowych obok drugiego rowerzysty P. D., a Sąd II Instancji, podobnie jak Sąd I instancji, do oceny zachowania W.B. zastosowały niewłaściwie normę art. 33 ust.3a ustawy prawo o ruchu drogowym błędnie uznając, że zachodził jeden ze szczególnych wypadków przewidzianych normą przepisu art. 33 ust. 3a ustawy prawo o ruchu drogowym i w konsekwencji uznając, że odpowiedzialność za spowodowanie wypadku ponosi skazana J. S.”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w Ł. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja jest bezzasadna w stopniu oczywistym, co skutkowało jej oddaleniem w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zarzut obrazy prawa materialnego stawiany przez obrońcę w kasacji jest pozorny, bowiem wnikliwa analiza argumentów podnoszonych przez skarżącego nie pozostawia wątpliwości, że kwestionuje on przede wszystkim ustalenia faktyczne poczynione w niniejszej sprawie. Prokurator w odpowiedzi na kasację słusznie zauważył, że: „zarzut kasacji w zasadzie jest tożsamy w warstwie

motywacyjnej z zarzutem I, II i III apelacji”. Tak sformułowany zarzut obarczony jest wewnętrzną sprzecznością, wynikającą z faktu, iż dotyczy on tego samego zakresu, czyli skazania J. S. za przestępstwo określone w art. 177 § 2 k.k.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i piśmiennictwie, konsekwentnie podkreśla się, iż obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można więc mówić o obrazie prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych, przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów procesowych (por. S. Zabłocki (w:) J. Bratoszewski, L. Gardocki, Z. Gostyński, S. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki - Kodeks postępowania karnego. Komentarz., Warszawa 2004, t. III, s. 111).

Prawidłowo oceniony materiał dowodowy w niniejszej sprawie przeczy tezom skarżącego, iż skazana nie naruszyła żadnych przepisów ruchu drogowego, a do zdarzenia doszło jedynie z winy pokrzywdzonego rowerzysty. Z opinii biegłego (której treść nie została zakwestionowana przez obrońcę) wynika jednoznacznie, iż przyczyną wypadku było zachowanie kierującej samochodem, bowiem jechała ona zbyt szybko w stosunku do zakresu widoczności. Biegły podkreślił, że zakres widoczności wynikający z przebiegu drogi był z całą pewnością nawet kilkakrotnie dłuższy od odcinka drogi potrzebnego na zatrzymanie. Z opinii tej wynika zatem, iż skazana nie podjęła żadnych manewrów umożliwiających uniknięcie wypadku w postaci hamowania względnie ominięcia rowerzysty, który jechał przy krawędzi jezdni z prawej strony a w tym czasie nie było innych uczestników ruchu drogowego nadjeżdżających z przeciwka. Słusznie zatem Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku podkreśla, iż „oskarżona miała zatem pełne możliwości, aby uniknąć zderzenia z rowerzystami, co nie budzi żadnych, nawet cienia najmniejszych wątpliwości. Warunkiem było uważne obserwowanie przedpoła jazdy i dostosowanie prędkości do panujących warunków, w szczególności oślepiającego słońca. W zaistniałej sytuacji drogowej gdyby nawet zjawisko olśniewania spowodowało nagłe oślepienie oskarżonej, jak to starał się forsować w apelacji skarżący obrońca - to i tak właściwa obserwacja drogi pozwoliłaby na wcześniejsze zauważenie rowerzysty, który przecież nie wtargnął raptownie na jezdnię, ale

poruszał się po niej. Poza tym do wypadku drogowego nie doszło za wniesieniem i w chwilę po wyjeździe z lasu, jak to wskazywał w apelacji skarżący, bowiem ślady zobrazowane w dokumentacji fotograficznej oraz wygląd i ukształtowanie terenu, zdaniem Sądu Okręgowego, wyraźnie temu przeczą. Wypadek miał miejsce na prostym odcinku drogi, wznoszącym się w okolicy zdarzenia, co wprost wynika z protokołu oględzin, materiału pogładowego oraz opinii biegłego”.

Jak słusznie podniósł prokurator w odpowiedzi na kasację: „żaden przepis nie zakazuje poruszania się rowerem po drodze publicznej, a konkretnie tej, na której doszło do zdarzenia. Nie było na tej drodze znaku zakazu ruchu rowerów. Wręcz przeciwnie przepisy ruchu drogowego - art.33ust. 3a - nawet wyjątkowo dopuszczają jazdę po jezdni kierującego rowerem obok innego roweru. W przedmiotowej sprawie jeden z rowerzystów poruszał się po poboczu”.

Konkludując stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy w Ł. - wbrew twierdzeniom skarżącego - rzeczowo i wszechstronnie odniósł się do wszystkich zarzutów stawianych w apelacjach i w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wykazał powody akceptacji dla ustaleń faktycznych i prawnych przyjętych przez Sąd I instancji, uzasadniając swoje stanowisko w tej kwestii, jak również wskazał powody, które doprowadziły do zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie dotyczącym zastosowania przepisów z art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. Tym samym należało uznać, że Sąd odwoławczy rozpoznał wszystkie apelacje zgodnie z treścią art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k.

Z tych względów kasację obrońcy skazanej należało oddalić, jako oczywiście bezzasadną, a ponadto obciążyć skazaną kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.